

Emilijo Kalabrić

Mob [REDACTED]

ŽIVOTOPIS

Rođen sam 22. lipnja 1963. u Šibeniku gdje sam završio osnovnu i srednju školu. Na Pravnom fakultetu u Zagrebu diplomirao sam 31. siječnja 1989.

Nakon toga, od ožujka 1989. proveo sam godinu dana na odsluženju vojnog roka, a po odsluženju vojnog roka bio sam vježbenik na Općinskom sudu u Šibeniku i stekao uvjete za polaganje pravosudnog ispita koji sam položio 19. lipnja 1992.

Trenutno obnašam dužnost zamjenika Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske na koju dužnost sam stupio 1. veljače 2023. te sam i voditelj Specijalizirane grupe za suzbijanje računalnog kriminaliteta pri Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Do imenovanja za zamjenika Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske obnašao sam dužnost županijskog državnog odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Zadru, na koju dužnost sam imenovan odlukom Državnoodvjetničkog vijeća broj DOVO-67/2019 od 29. siječnja 2020., a prethodno sam obavljao poslove županijskog državnog odvjetnika jer me Rješenjem broj P-180/2019 od 5. studenog 2019. Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske ovlastio za obavljanje poslova županijskog državnog odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Zadru.

Prije toga od 15. listopada 2007. do 6. studenog 2019. obnašao sam dužnost zamjenika županijskog državnog odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku. Tijekom obnašanja dužnosti zamjenika županijskog državnog odvjetnika, posljednje četiri godine, po rasporedu poslova, bio sam glasnogovornik, službenik za informiranje i prvi zamjenik županijskog državnog odvjetnika.

Od 25. listopada 2001. do 14. listopada 2007. obnašao sam dužnost općinskog državnog odvjetnika u Općinskom državnom odvjetništvu u Šibeniku, nakon čega sam imenovan za zamjenika u Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku.

Za zamjenika u Općinskom državnom odvjetništvu u Šibeniku imenovan sam 18. ožujka 1997 i u isto državno odvjetništvo sam od 15. veljače 1995., primljen za savjetnika.

Dakle, od ukupnog radnog staža na državnoodvjetničkim dužnostima sam proveo 27 godina.

Prije zapošljavanja u državnom odvjetništvu, odmah nakon položenog pravosudnog ispita, zaposlio sam se na određeno vrijeme u Fondu za financiranje stambenih i komunalnih poslova Grada Šibenika gdje sam radio na prodaji stanova prema Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

Nakon šest mjeseci rada dobio sam mobilizacijski poziv te sam kao vojnik proveo u 142. brigadi HV oko jednu godinu, a nakon toga krajem 1993. sam mobiliziran pod radnom obavezom u Upravu za obranu Šibenik. Tu sam radio na mjestu dipl. pravnik te sam nakon četiri mjeseca postao voditelj Pravne službe, a nekoliko mjeseci nakon toga postavljen sam na mjesto načelnika Odjela za Vojnu obavezu i mobilizaciju i tu sam radio sve do 15. veljače 1995. kada sam primljen za savjetnika u Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku.

Dobro se služim engleskim jezikom u govoru, čitanju i pismu, a također posjedujem primjereno računalno znanje. Prilikom uvođenja CTS-a u rad državnih odvjetništva bio sam edukator za dužnosnike i službenike u Županijskom i Općinskom državnom odvjetništvu u Šibeniku.

Tijekom svog profesionalnog puta stekao sam primjereno stručno iskustvo radeći na gotovo svim vrstama kaznenih predmeta i to predmetima općeg kriminaliteta, gospodarskog, ratnih zločina, te pored ostalog radeći i na predmetima iz nadležnosti USKOK-a u kojima sam bio upućen u rad, a obnašanjem rukovodnih funkcija, dodatne upravljačke kompetencije, zbog čega smatram opravdanim moje apliciranje za mjesto Glavnog državnog odvjetnika.

Ovaj životopis sam sastavio radi prijave na natječaj za Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske; objavljen u Narodnim novinama br. 142/2023 od 29. studenog 2023.

Zagreb, 18. prosinca 2023

Emilijo Kalabrić

PROGRAM RADA

Emilijo Kalabrić

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Kadrovsko stanje državnog odvjetništva
3. Materijalni i financijski uvjeti rada
4. Kazneni odjel
5. Građansko-upravni odjel
6. Ured Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske

1. UVOD

Državno odvjetništvo je jedinstveno pravosudno tijelo čiji su djelokrug, ovlasti i nadležnosti utvrđene zakonom te je kao takvo Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o državnom odvjetništvu definirano kao samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje je ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava Republike Hrvatske i zakona.

Državnoodvjetničke ovlasti proizlaze iz Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske, pravne stečevine Europske unije, zakona i drugih izvora prava.

Hijerarhijski ustroj je bitna značajka državnoodvjetničke organizacije te je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske najviše državno odvjetništvo kojem su podređena sva državna odvjetništva u Republici Hrvatskoj, na čelu kojeg se nalazi Glavni državni odvjetnik koji je odgovoran za obavljanje poslova iz djelokruga državnog odvjetništva koje zastupa i kojim upravlja te je dužan poduzimati mjere za učinkovit rad državnog odvjetništva kako bi bili ostvareni zadovoljavajući rezultati.

Za učinkovito funkcioniranje državnog odvjetništva ništa manje nije bitna propisana samostalnost i neovisnost u radu te zabrana svakog oblika utjecaja, zlouporabe javnih ovlasti, osobnog utjecaja te korištenje medija i javnih istupanja na postupanje državnog odvjetništva u konkretnim predmetima.

Međutim, ta samostalnost ne bi se trebala ogledati u apriori negativnoj percepciji kritike rada državnog odvjetništva, bez obzira bila ona opravdana i neopravdana, jer slobodu izražavanja i iznošenja stavova, kao jednu od temeljenih vrijednosti demokratskog društva, treba internalizirati i državno odvjetništvo te razumno, otvoreno, pravovremeno i primjereno, sukladno zakonskim ovlastima, odgovarati na propitivanja javnosti i tako pokušati utjecati na formiranje realnije i uravnoteženije slike rada i uspješnosti državnog odvjetništva.

Imajući u vidu obaveze državnog odvjetništva koje proizlazi iz zakona te s druge strane očekivanja javnosti, koja su ponekad neutemeljena, svakako će, a kako bi državno odvjetništvo moglo uredno, kvalitetno i učinkovito izvršavati svoje zadaće, trebati poduzeti niz mjera i aktivnosti, ne samo na osiguravanju preduvjeta za svoj rad već i mjera organizacijske prirode uz nespornu potrebu mijenjanja djela percepcije javnosti o državnom odvjetništvu.

Stoga, ovim programom želim predočiti ono što smatram da bi trebalo učiniti kako bi se učinkovitost i kvaliteta obavljanja poslova državnoodvjetničke organizacije unaprijedila, a kod javnosti povećalo povjerenje u državno odvjetništvo.

2.KADROVSKO STANJE DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA

2.1 U Republici Hrvatskoj ima ukupno 43 državna odvjetništva, od čega je 26 općinskih državnih odvjetništva, 15 županijskih državnih odvjetništva, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (Narodne novine broj 21/2022 od 16. veljače 2022.) razdvojeno na dva državna odvjetništva i to Općinsko kazнено državno odvjetništvo u Zagrebu i Općinsko građansko državno odvjetništvo u Zagrebu za razliku od ostalih državnih odvjetništava koja su nadležna za postupanje u kaznenim i građanskim i upravnim predmetima.

Imajući u vidu nespornu potrebu da ustrojstvo i nadležnosti sudova moraju biti praćen adekvatnom organizacijom državnog odvjetništva, to su, Ministarstvu pravosuđa i uprave od strane Državnog odvjetništva Republike Hrvatske predložene izmjene Zakona o državnom odvjetništvu i Zakona o državnoodvjetničkom vijeću, u smislu potrebe osnivanja Visokog državnog odvjetništva Republike Hrvatske, a razlog tome je što je još u siječnju 2021. započeo s radom Visoki kazneni sud Republike Hrvatske. Kako dosadašnja nastojanja Državnog odvjetništva Republike Hrvatske nisu dovela do očekivanih zakonodavnih izmjenama, to će u narednom razdoblju svakako trebati intenzivirati aktivnosti u smislu konačnog rješavanja tog pitanja i to ne samo inzistiranjem na zakonodavnim izmjenama, već i od strane nadležnog ministarstva poduzimanjem konkretnih aktivnosti radi što skorijeg početka rada tog državnog odvjetništva.

2.2 U svim državnim odvjetništvima ima ukupno 640 državnoodvjetničkih dužnosnika dok je važećom sistematizacijom predviđeno da bude 778. Kad je u pitanju dobna struktura državnoodvjetničkih dužnosnika, od naprijed navedenog ukupnog broja dužnosnika čak je 208 dužnosnika starije od 55 godina. Analizirajući prijašnje godine očito je da je prisutan trend povećanja broja zamjenika starije životne dobi bez potrebnog adekvatnog i sustavnog popunjavanja državnih odvjetništava odgovarajućim kadrovima.

Općinska državna odvjetništva imaju najraznolikiju strukturu dužnosnika obzirom na dobne skupne s time da je potrebno naglasiti kako niti jedan dužnosnik nije mlađi od 30 godina, dok je u dobnoj skupini od 30 do 35 godina svega šest državnoodvjetničkih dužnosnika. Tome je doprinijelo kasno stjecanje uvjeta za imenovanje na najnižu državnoodvjetničku dužnost, odnosno na dužnost zamjenika općinskog državnog odvjetnika. Zabrinjavajuća je činjenica da je na razini županijskih državnih odvjetnika čak 60,96% dužnosnika starije od 55 godina.

Poseban problem je Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta gdje je od ukupno 34 sistematiziranih dužnosničkih mjesta zamjenika popunjeno 32, a radi se o tijelu od kojeg se očekuje progon najtežih kaznenih djela.

Glavni razlog ovakvog stanja i stvarne nezainteresiranost za natječaje koji se raspisuju za dužnosnička mjesta u državnom odvjetništvu, a koje bi dugoročno gledano moglo dovesti do problema u redovnom funkcioniranju državnog odvjetništva i ispunjavaju svojih zakonitih obaveza te bi uz to neminovno imalo posljedice i na kvalitetu, nalazi se u postojećem zakonodavnom rješenju, odnosno Zakonu o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnim ispitima (Narodne novine 14/2019).

Stoga bi, po mojoj ocjeni, ovaj zakon trebalo osuvremeniti i izmijeniti na način da se osigura kontinuirano obnavljanje državnoodvjetničkog kadra i to ne samo određivanjem većeg broja državnoodvjetničkih vježbenika i savjetnika iz kojih bi se onda i popunjavala upražnjena dužnosnička mjesta, već i propisivanjem veće i utjecajnije uloge čelnika pojedinih državnih odvjetništava u donošenju odluka koje se odnose na izbor i praćenje rada vježbenika.

Trenutna zakonska rješenja za posljedicu imaju i nezainteresiranost čelnika državnih odvjetništava kao i određenih mentora za rad sa vježbenicima jer ne postoje jamstva da vježbenik, u kojeg je uložen rad da ovlada vještinama državnoodvjetničkog posla, doista i nastavi raditi u tom državnom odvjetništvu ili uopće u državnoodvjetničkoj organizaciji. Dodatna otežavajuća okolnost je upućivanje tih mladih ljudi, bez primjerenih primanja, na vježbenički staž u drugi grad te uz to dodatne obaveze koje im se nameću kroz instituciju Pravosudne akademije.

Sve navedeno ima za posljedicu da su za mlade ljude sa završenim pravnim fakultetom daleko prihvatljivija, zanimljivija i jednostavnija radna mjesta u odvjetničkoj struci i drugi poslovi u različitim pravnim osobama, pa je čak interesantnije i apliciranje za mjesta u sudbenoj vlasti imajući u vidu monolitnost i hijerarhijski ustroj državnog odvjetništva.

Mišljenja sam da je jedini način za prevladavanje ovakve situacije te osiguranje redovnog popunjavanja državnog odvjetništva, izmjena navedenog zakona te daljnje smanjenje utjecaja i obaveza škole za pravosudne dužnosnika bez obzira što su u posljednje vrijeme, u tom smjeru, već poduzete određene aktivnosti nadležnog Ministarstva.

2.3 Pored toga, zamjenici državnog odvjetnika sudjeluju u predistražnom postupku, vode istraživanje i istragu i zastupaju optužnicu pred sudom, a spajanjem prekršajnih i općinskih sudova znatno se povećao broj sudaca u kaznenim odjelima općinskih sudova tako da je u nekim područjima nadležnosti veći broj sudaca od zamjenika državnih odvjetnika, što do tada nije postojalo. Navedena okolnost nije održiva, obzirom na prirodu i širinu posla državnog odvjetnika pa se kao redoviti problem pojavljuje pitanje zastupanja optužnica na sudskim raspravama. Logično bi bilo da, što se kaznenog djela tiče, bude oko 20% više državnih odvjetnika nego raspravnih sudaca. Međutim, traženje izmjene Okvirnih mjerila za rad državnih odvjetništava bilo bi nepotrebno, a obzirom na postojeću situaciju nemoguće je

očekivati da bi se moglo doći do kadra koji ispunjava uvjete za imenovanje na državnoodvjetničku dužnost. Zbog toga ću inzistirati na izmjeni Zakona o kaznenom postupku na način da bude propisano, kao što je to uostalom nekad i bilo propisano, da državni odvjetnici nisu obavezni odlaziti na rasprave za kaznena djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina.

2.4 Isto tako, imajući u vidu stupanj opterećenosti općinskih državnih odvjetništava inicirat ću izmjenju Zakona o kaznenom postupku u dijelu koji se odnosi na pitanja nadležnosti i predložiti da kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona, kazneno djelo utaje poreza i carine iz čl. 256. Kaznenog zakona i kazneno djelo pranja novca iz čl. 265. KZ bude u nadležnosti županijskih državnih odvjetništava.

Naime, radi se o kaznenim djelima u kojima je potrebno provoditi financijske izvide i koji zahtijevaju intenzivnije angažiranje u radu pa sadašnjom propisanom nadležnošću općinskih državnih odvjetništava nije moguće postići adekvatnu učinkovitost u radu na takvim predmetima.

3. MATERIJALNI I FINANCIJSKI UVJETI RADA

3.1 Što se tiče ukupno odobrenih financijskih sredstava za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i ostalih podređenih državnih odvjetništava u ukupnom iznosu od 56 milijuna eura, ista su nešto manja od ukupnih rashoda te će u tom dijelu trebati inzistirati na povećanju tih sredstava. Naime, postoji problem redovite isplate naknade vještacima, tumačima i braniteljima po službenoj dužnosti koji su nezadovoljni dugim čekanjem na isplate naknada za rad, od trenutka ispostavljenih i odobrenih računa, što se posljedično odražava na njihova (ne)pristajanja za preuzimanje obrane, prijevoda odnosno obavljanje intelektualnih usluga u drugim kaznenim predmetima.

Razlog povećanja financijskih sredstava za rad državnih odvjetništava treba tražiti i u činjenici što su se izmjenom odvjetničke tarife povisile naknade za zastupanje odvjetnika i branitelja po službenoj dužnosti.

3.2 Opremljenost državnih odvjetništava sa IT opremom je samo relativno zadovoljavajuća. Iako Ministarstvo pravosuđa i uprave sukcesivno nastavlja s opremanjem državnog odvjetništva računalnom opremom, prije svega opremom za snimanje te računalima i prijenosnim računalima, to još uvijek nije na optimalnoj razini.

Jedan od glavnih problema je oprema za snimanje dokaznih radnji ispitivanja okrivljenika koje sukladno čl. 275. Zakona o kaznenom postupku provodi državni odvjetnik i bez koje dokazne radnje ne može biti završena istraga niti podignuta optužnica. U mnogim državnim odvjetništvima ta oprema je nabavljena gotovo prije

jedanaest godina zbog čega dolazi do smetnji u redovnom radu sa tom opremom pa će jedna od aktivnosti koju će trebati poduzeti biti inzistiranje kod nadležnog ministarstva za nabavom kako te opreme za snimanje tako i druge IT opreme kako bi državno odvjetništvo bilo opremljeno na zadovoljavajući način.

Potpuno su mi jasni materijalni troškovi koji nastaju kako nabavljanjem tako i održavanjem takve računalne opreme za Republiku Hrvatsku jer samo jedan set opreme za snimanje dokaznih radnji ispitivanja okrivljenika iznosi oko 13 tisuća eura. Svako državno odvjetništvo, a ima ih 42 koji provode takve dokazne radnje, mora imati najmanje dva takva uređaja te se tako dolazi do brojke od preko 100 takvih uređaja na razini cijele države, što predstavlja nemali financijski rashod.

Ako se uzme u obzir da za obavljanje snimanja i rukovanje sa ovom opremom svako državno odvjetništvo mora imati informatičkog stručnjaka onda je to i dodatni trošak u vidu angažiranih ljudskih resursa, a da se i ne govori o nepotrebnoj duljini trajanja takve radnje, pohrani medija na koje su snimljene i izradi transkripta snimke.

Naime, za valjanost cijelog kaznenog postupka bitno je osigurati da nisu povrijeđena prava obrane te da se postupak vodi u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku, Ustavom i međunarodnim konvencijama.

Naime, i samom Direktivom 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća nije predviđena obaveza audio-video snimanja obrane okrivljenika pred državnim odvjetnikom već se tom direktivom samo traži da budu osigurana prava obrane na pravični postupak.

Stoga bi moj prijedlog bio, i inicirat ću izmjenu Zakona o kaznenom postupku kojom bi se ukinula odredba čl. 275., ali na način da se u cijelosti poštuju i osiguraju prava obrane što bi posljedično, ne samo bilo financijski povoljnije za državu i tako riješilo problem nabave, održavanja i opsluživanja te opreme, već bi utjecalo na brzinu provođenja te dokazne radnje. Naime, prema mojem shvaćanju, cilj procesnih odredbi je racionalizacija, ekspeditivnost, učinkovitost uz poštivanje načela pravičnosti postupka i prava obrane.

3.3 Kad su u pitanju smještajni kapaciteti, odnosno prostori u kojima rade državna odvjetništva, nesporno je da nadležno Ministarstvo dosadašnjim aktivnostima riješilo problem osiguranja odgovarajućeg prostora za rad određenog broja državnih odvjetništava, no još uvijek u neodgovarajućim prostorima rade općinska državna odvjetništva u Sisku, Vukovaru, Zadru, Čakovcu i Gospiću te će biti potrebno kroz intenzivniju interakciju sa Ministarstvom pravosuđa i uprave raditi na što skorijem rješavanju tog problema.

4. KAZNENI ODJEL

4.1 Gospodarska kaznena djela

Prema Godišnjem izvješću o radu državnih odvjetništava u 2022., u strukturi kaznenih prijava iz područja gospodarskog kriminaliteta iza kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona (1149 prijavljenih osoba), kao drugo po zastupljenosti je kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona (749 osoba), dok je treće kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (712 osoba). No, u ranijim razdobljima kazneno djelo iz članka 246. Kaznenog zakona bilo je najzastupljenije u strukturi prijavljenih kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta. Stoga je to kazneno djelo, uz kazneno djelo utaje poreza ili carine, središnje i najvažnije kazneno djelo iz područja gospodarskog kriminaliteta.

Posebnu pozornost posvetit ću radu na predmetima iz područja gospodarskog kriminaliteta, posebno zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju te utaje poreza ili carine. Tim kaznenim djelima počinitelji pribavljaju znatnu protupravnu imovinsku korist, na štetu Državnog proračuna, jedinica lokalne uprave i samouprave, te trgovačkih društava s većinskim državnim udjelima, kao i na štetu drugih fizičkih i pravnih osoba.

Posebno ću se posvetiti punoj primjeni instituta privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi odnosno privremenog osiguranja imovinskopravnog zahtjeva, s posebnim naglaskom na kaznena djela kojima je oštećen Državni proračun, proračuni jedinica lokalne uprave i samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima te trgovačka društva s većinskim državnim vlasništvom.

Naime, iz Godišnjeg izvješća o radu državnih odvjetništava u 2022. godini ukupno je u postupanjima svih državnih odvjetništava oduzeta imovinska korist u iznosu 28.944.463,82 EUR, a broj pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi u 2022. godini je 915.

Najveći udio u vrijednosti imovinske koristi odnosi se na predmete županijskih državnih odvjetništava, u kojima je oduzeto 12.307.720,99 EUR imovinske koristi. Slijede predmeti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u kojima je oduzeta imovinske koristi u vrijednosti od 8.469.354,3 EUR, a u predmetima općinskih državnih odvjetništava oduzeto je imovinske koristi u iznosu od 8.167.388,6 EUR.

Međutim, najveći broj pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi zabilježen je u predmetima općinskih državnih odvjetništava, koja je oduzeta od 680 osoba (što predstavlja 74,3 % broja osoba od kojih je oduzeta imovinska korist). Uočena okolnost najvećeg broja pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi, a najmanjeg udjela u ukupnom iznosu oduzete imovinske koristi ima objašnjenje u strukturi kriminaliteta predmeta općinskih državnih odvjetništava, odnosno u okolnosti da su donesene osuđujuće presude za kaznena djela kojima je oduzeta imovinska korist u pojedinačno manjim iznosima od više osoba, a oštećenici nisu postavljali imovinskopravni zahtjev.

Povodom prijedloga državnog odvjetnika, sudovi su odredili 31 privremenu mjeru osiguranja oduzimanja imovinske koristi, kojom je blokirana imovina u vrijednosti od 116.234.984,01 EUR.

Najveća vrijednost imovine (99,02 %) koja je osigurana privremenim mjerama osiguranja odnosi se na predmete Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. U samo jednom takvom predmetu osigurano je oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom zlorabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona/11 počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 329. Kaznenog zakona/11 i kaznenog djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona/11 u iznosu od čak 109.651.685,12 EUR, što čini 95,25 % imovine koju je blokirao Ured.

U 10 predmeta općinskog državnog odvjetništva vrijednost osigurane imovine iznosi 1.060.958,41 EUR.

Iz nadležnosti županijskog državnog odvjetništva u jednom je predmetu osigurana imovina u vrijednosti od 74.324,77 EUR.

Iz ovih podataka je vidljivo da je potrebno povećati primjenu privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi, kako bi se pravomoćne sudske presude kojima je od počinitelja (i od drugih osoba sukladno Zakonu o kaznenom postupku) oduzeta imovinska korist učinkovito i izvršile. Ne možemo biti zadovoljni našim postupanjem ukoliko okrivljeniku (ili od druge osobe) nije oduzeta imovinska korist koju je ostvario počinjenjem kaznenog djela, odnosno samo osudom za počinjeno kazneno djelo kojim je ostvarena protupravna imovinska korist koja u stvarnosti nije i oduzeta, nije ostvarena svrha vođenja kaznenog postupka, pa i svrha postupanja i rada državnog odvjetnika.

Poteškoće u primjeni instituta oduzimanja imovinske koristi postoje prilikom naplate presudom oduzete imovinske koristi. Naime, nakon pravomoćnosti presude, sud poziva okrivljenika da dobrovoljno izvrši plaćanje iznosa imovinske koristi u korist državnog proračuna. Ako okrivljenik to ne učini, osnivaju se spisi Građansko-upravnog odjela radi pokretanja postupka prisilne naplate. Tijekom ovršnih postupaka uočeno je da ovršenici nemaju imovine, prihode ili su im računi već blokirani po drugim vjerovnicima, što onemogućuje stvarnu naplatu presudom oduzete imovinske koristi. Stoga, pravovremena primjena instituta privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi predstavlja nužnu pretpostavku za stvarno oduzimanje ostvarene koristi od počinitelja, odnosno od osobe kod koje se korist nalazi. Primjena ovog instituta posebno će se pratiti u radu svih državnih odvjetništva.

Da bi se mjere privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi uopće mogle pravovremeno predložiti sudu, potrebno je provesti financijske istrage (imovinske izvode) usporedno s poduzimanjem izvoda, odnosno istrage. O vođenju financijskih istraga (imovinskih izvoda) prikupljat će se statistički podaci, te se predviđaju i odgovarajuće prilagodbe CTS-a. Kako bi se financijske istrage učinkovito poduzimale, sukladno Općoj uputi O-4/2014 od 16. lipnja 2014., zatražit ću od četiri nadležna županijska državna odvjetništva obavijesti o početku rada Odjela za

istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom, obzirom da su u međuvremenu zaposleni financijski istražitelji.

Upravo u županijskim državnim odvjetništvima (obzirom na neznatan broj predloženih privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi) treba povećati njihovu primjenu. Ovo tim više, što su županijska državna odvjetništva nadležna za većinu predmeta iz područja gospodarskog kriminaliteta kojima počinitelji ostvaruju znatnu protupravnu imovinsku korist.

S obzirom da su u četiri županijska državna odvjetništva zaposleni financijski istražitelji, postoje sve zakonske i stvarne pretpostavke da Odjeli za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom, počnu s radom, a predviđam i potrebu dodatnog zapošljavanja financijskih istražitelja, ali i raspored državnih odvjetnika i savjetnika na rad u tim Odjelima, obzirom na opseg i složenost financijskih istraga u predmetima gospodarskog kriminaliteta. Primjena privremenih mjera osiguranja pojačat će se i u odnosu na druga kaznena djela koja su počinjena iz koristoljublja (trgovina drogom, imovinska kaznena djela, koruptivna kaznena djela, kaznena djela organiziranog kriminaliteta).

Rezultati V kruga uzajamne evaluacije Moneyvala (Odbor stručnjaka Vijeća Europe), sadržani u Izvješću o uzajamnoj evaluaciji, koje je prihvaćeno na 62. Plenarnoj sjednici Moneyval-a dana 15. prosinca 2021., pokazali su da postoje slabosti, između ostalog, i u sustavu kaznenog progona pranja novca, financiranja terorizma i oduzimanja imovinske koristi. Zbog toga ću posebnu pozornost posvetiti, osim oduzimanju imovinske koristi i tim kaznenim djelima. Primarni cilj je pojačati kazneni progon za ova kaznena djela, a potom osigurati da se održi kvaliteta i kvantiteta u poduzimanju kaznenog progona za ova kaznena djela.

Uvodno su naznačene okolnosti koje se odnose na primjenu instituta privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi, a što se odnosi i na primjenu instituta oduzimanja imovinske koristi.

U okviru navedenog, ocijenio sam da je potrebno pojačano nastaviti rad u predmetima svih oblika pranja novca – u odnosu na sva predikatna kaznena djela, a posebno u odnosu na predikatna kaznena djela: utaje poreza ili carine, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, računalne prijevare (usporedni podaci prijavljenih kaznenih djela i povezanih predikatnih djela po policiji), gospodarska kaznena djela općenito, kaznena djela protiv imovine (prijevare), koruptivna kaznena djela, trgovina drogom, te kod organiziranog kriminaliteta (naime, krijumčarenje migranata, kriminalitet droga, utaja poreza, nedozvoljena trgovina čine 75% kaznenih djela počinjenih od zločinačkih organizacija – što je utvrđeno analizom za potrebe izrade Nacionalne procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u RH). Posebno će se pratiti kazneni progon svih oblika pranja novca (pranje novca od vlastite kriminalne aktivnosti, pranje novca od strane treće osobe te samostalno kazneno djelo pranja novca).

Potrebno je obratiti pozornost na predikatna kaznena djela počinjena u inozemstvu te izbjeci preuranjeni ustup kaznenog progona drugoj državi (posebno za

predikatno kazneno djelo počinjeno u Hrvatskoj), što je ocjenjeno kao nedostatak u postupanju od strane evaluatora Moneyvala.

Tražit ću proaktivni način rada u ovim predmetima, iniciranjem postupanja prema podacima iz raznih izvora poput iz primljenih zamolnica i Europskih istražnih naloga (EIN) te operativnih analiza transakcija Ureda za sprječavanje pranja novca.

Nadalje, posebno ću pratiti postupanje u predmetima koji se odnose na zlouporabu pravnih osoba za pranje novca-posebno trgovačkih društava, jer se prema analizi Ureda za sprječavanje pranja novca, obavijesti o sumnjivim transakcijama u 89,06% pojavni oblici odnose na društva s ograničenom odgovornošću, a 10,63% na jednostavna društva s ograničenom odgovornošću, rizici su trgovačka društva sa složenom vlasničkom strukturom, stranim vlasnicima; pravne osobe koje posluju u pravilu s gotovim novcem (Nacionalne procjena procjena rizika PN/FT u RH). Uspostavit ću i bolju suradnju s Uredom za sprječavanje pranja novca radi korištenja svih mogućnosti i resursa financijsko-obavještajne jedinice, te obrnuto pružanjem Uredu potrebnih podataka u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma.

U odnosu na kazneni progon kaznenog djela financiranja terorizma, tražit ću da se usporedno s izvidima i istragom za kaznena djela terorizma i ostala kaznena djela iz Glave IX Kaznenog zakona, provedu financijske istrage, u pravcu utvrđenja obilježja ovog kaznenog djela. Samo poduzimanje izvida nije dovoljno za utvrđivanje ovog kaznenog djela u svim slučajevima. Inzistirat ću na daljnjoj edukaciji u svrhu razumijevanja suštine ovog kaznenog djela, a posebno okolnosti da i mali novčani iznosi (ali i druga sredstva, osim novca) mogu biti poticaj za istraživanje ovog kaznenog djela, kao i da kod počinitelja ne mora postojati svijest da se financira točno određeni teroristički akt.

U tu svrhu pojačat će se koordinativni rad i suradnja s policijom i Sigurnosno-obavještajnom agencijom (posebno u okviru zaključenog Sporazuma o suradnji između DORH-a, MUP-a i SOA-e u kojoj sudjeluje u Ured za sprječavanje pranja novca), te praćenjem rada na konkretnim predmetima. Posebno ću inzistirati na korištenju raznih izvora informacija za iniciranje postupanja u ovim predmetima korištenjem podataka iz operativnih analiza transakcija Ureda za sprječavanje pranja novca, iz primljenih zamolnica i EIN-ova te drugih izvora podataka. Smatram potrebnim obratiti pozornost na utvrđenja iz evaluacije Moneyvala o slanju novca osobama u sukobima zahvaćenim područjima te osobama koje su se vratile iz tih područja.

Da bi se navedeno postiglo tražit ću od svih državnih odvjetnika da osiguraju potpunu primjenu:

1.) Opće upute o postupanju u predmetima pranja novca i financiranja terorizma O-2/2022 od 18. srpnja 2022., stupila na snagu 1. rujna 2022.

2.) Opće upute o međunarodnoj pravnoj pomoći i pravosudnoj suradnji, O-5/2022 od 14. lipnja 2022., stupila na snagu 1. srpnja 2022.

3.)Opće upute o provođenju imovinskih izvoda te privremenom i trajnom oduzimanju imovinske koristi, O-3/2023 od 11. siječnja 2023., koja je stupila na snagu 23. siječnja 2023.

4.2 Kaznena djela ratnih zločina

Pored gore navedenog, procesuiranje ratnih zločina i drugih kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i dalje će ostati predmet pažnje i praćenja jer se radi o kaznenim djelima kojima su prouzročene teške posljedice za živote, tijelo i imovinu, te koje ostaju u kolektivnoj svijesti građana. Stoga je razumljiv interes javnosti za ove predmete, usprkos proteku vremena od njihovog počinjenja. Rad na ovim predmetima mora ostati intenzivan. U prijašnjem razdoblju izvršene su organizacijske mjere za što učinkovitije procesuiranje ovih kaznenih djela.

Naime, u ovim predmetima počinitelji, žrtve, svjedoci i dokazi te mjesta počinjena zločina nalaze se često na područjima različitim država zbog čega je neophodna suradnja sa državnim odvjetništvima-tužiteljstvima susjednih zemalja na temelju potpisanih protokola i sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida te na temelju redovne međunarodne pravne pomoći putem Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske. Stoga će se i u narednom periodu putem ovog oblika intenzivnije suradnje nastojati pridonijeti učinkovitijem procesuiranju ovih predmeta.

4.3 Za kaznena djela iz ostalih glava Kaznenog zakona nema posebnih problema, jer se radi o predmetima u kojima je ustaljena sudska praksa, način postupanja policije i državnog odvjetnika, no u njihovom procesuiranju će biti potrebno održati kontinuitet kvalitete i učinkovitosti u radu na tim predmetima.

4.4 Dodatno, imajući u vidu da je prema statističkim podacima za 2022. godinu bilo 43.009 neriješenih predmeta, što ne mora isključivo značiti da se radi o predmetima koji su u državnom odvjetništvu neriješeni, u cilju što ekspeditivnijeg postupanja i ishodovanja sudske odluke, inzistirat ću na većoj primjeni instituta sporazumijevanja i kaznenog naloga. Primjena ovih alternativnih načina rješavanja predmeta dovest će do smanjenja broja predmeta koji čekaju odluku suda te dovesti do manjeg broja rasprava pa time i odlazaka na sud, a posljedično omogućilo državnim odvjetnicima da rješavaju druge predmete.

Međutim, često puta i iskazana namjera od strane državnog odvjetništva za sporazumijevanjem odnosno podizanjem optužnice s prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga, zbog postojeće kaznene politike sudova, često ne dovodi do očekivanih rezultata te imam namjeru, u tom smislu, pokrenuti izmjene zakona sa svrhom redefiniranja ovih instituta.

-Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta - USKOK

Rad ovog državnog odvjetništva je jedan od prioriteta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske budući se radi o specijaliziranom državnom odvjetništvu koji poduzima progon za kaznena djela korupcije i organiziranog kriminaliteta čemu u prilog govori i činjenica da se od ukupno 1.924 zaprimljene kaznene prijave 54% odnosi na kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 291. KZ/11.

Međutim, treba napomenuti da je čak 1.286 prijava odbačeno i to u odnosu na kaznene prijave koju su pretežnim dijelom podnijeli građani protiv sudaca ili državnih odvjetnika te drugih službenih osoba nezadovoljni odlukama koji su oni donijeli i zbog ocjene o nezakonitosti njihovog rada, a što nesporno predstavlja svojevrsno dodatno opterećenje i oduzimanje vremena od rada na složenim spisima gdje je potrebno provoditi detaljnije analize obzirom na vrstu i obim kriminalne aktivnosti kao i obim dokazne građe.

U nadležnosti ovog specijaliziranog državnog odvjetništva su složeni koruptivni predmeti i predmeti organiziranog kriminaliteta.

Koruptivni predmeti uključuju okrivljenike koji obnašaju najviše dužnosti u tijelima zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti, jedinicama lokalne uprave i samouprave, te obzirom na posljedice koruptivnih radnji na ukupno stanje u društvu, gospodarstvo i poduzetničku aktivnost u cjelini, imaju apsolutni prioritet u postupaju. Koruptivnim radnjama, poput podmićivanja, pogodovanjima gospodarskih subjekata, fizičkih i pravnih osoba na štetu drugih sudionika u gospodarskim, poslovnim tijekovima, ostvarivanju prava i izvršavanju obveza, urušava se sustav vrijednosti društava i sve vrednote određene samim Ustavom Republike Hrvatske.

Također, kaznenim progonom sudionika zločinačkih udruženja, koji u okviru istih čine različita kaznena djela, šalje se poruka države da organizirane kriminalne skupine ne mogu u Republici Hrvatskoj neometano širiti svoj utjecaj i slabiti državni sustav. Stoga, općenito rad u ovim predmetima posebno će se pratiti.

Svakako da će i dalje trebati raditi na osnaživanju ovog državnog odvjetništva glede ljudskih kapaciteta i učinkovitosti rada, obzirom, ne samo značaj i težinu kaznenih djela kojima se bavi već i interes javnosti koji nesporno postoji kada su u pitanju odluke koje donose. U tom smislu djelovat će na većoj frekvenciji ljudi u USOKU-u gdje bi novi dužnosnici pridonijeli većoj aktivnosti i kvaliteti rada, a s druge strane oni dužnosnici koji su radili u USKOK-u, pri povratku u svoja matična državna odvjetništva, imali bi mogućnost znatno unaprijediti kvalitetu rada i pristup radu tih državnih odvjetništava.

Imajući u vidu percepciju dijela javnosti o USKOK-u kao posebnom državnom odvjetništvu, nezavisnom od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, u organizacijskom smislu, djelovat će na većoj kohezij, povezivanju i izvješćivanju DORH-a o radu USKOK-a, a posebno na konkretnim kaznenim predmetima.

5. GRAĐANSKO-UPRAVNI ODJEL

5.1 Izvansudsko rješavanje sporova

Predmeti izvansudskog rješavanja sporova, kao značajan dio poslova državnog odvjetništva iz područja rada Građansko-upravnih odjela, odnose se na obavezu propisanu člankom 186 Zakona o parničnom postupku prema kojem osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, prije podnošenja tužbe, mora obratiti državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješavanje spora, a ista obaveza postoji i za državno odvjetništvo u predmetima u kojima zastupa Republiku Hrvatsku.

Način postupanja u ovim predmetima je važan jer rezultiraju nagodbom koja je ovršna isprava i po svojoj pravnoj snazi identična pravomoćnoj sudskoj presudi. Time se postiže i ušteda na troškovima sudskog postupka.

Rad na ovim predmetima je značajan jer proaktivan pristup, dobro obrazloženje o otklanjanju ovakvih zahtjeva odvraća stranke od pokretanja parničnog postupka jer bi isti, velikim stupnjem vjerojatnosti, mogao rezultirati negativnom sudskom odlukom kojom se nameće obaveza plaćanja troškova postupka.

Iako u posljednjih nekoliko godina statistički pokazatelji upućuju na povećani rast broja sklopljenih izvansudskih nagodbi, potrebno je i dalje inzistirati na primjeni ovog instituta na način da dužnosnici u državnom odvjetništvu kod zaprimanja ovih zahtjeva posvete dodatnu pažnju prilikom obrazlaganja svojih stavova i stvaranja uvjerenja kod protivne stranke o nepokretanju parničnog postupka što bi posljedično značilo i manju opterećenost sudova.

5.2 Arbitraža i zastupanje pred stranim sudovima i tijelima

U arbitražnim postupci koji se vode pred Međunarodnim centrom za rješavanje ulagačkih sporova (ICSD) u skladu sa pravilima tog centra ili prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) Državno odvjetništvo Republike Hrvatske koordinira rad i dogovara strategiju obrane s odvjetničkim društvom koje zastupa Republiku Hrvatsku i daje punu pravnu podršku u pogledu tumačenja i primjene domaćeg prava, prikuplja te analizira činjenice i dokaze važne za postupak, koordinira rad s drugim državnim tijelima, sudovima, jedinicama lokalne i područne samouprave, trgovačkim društvima i obavlja razgovore s osobama koje bi mogle imati određena saznanja o predmetu spora itd. Na taj način se osigurava kvalitetno zastupanje interesa Republike Hrvatske te utječe na smanjenje troškova zastupanja stranih odvjetničkih timova.

Isto tako Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zastupa Republiku Hrvatsku pred inozemnim sudovima, ustanovama i drugim tijelima.

Iako su postojale ideje, obzirom na značaj ovih spisa i eventualne financijske posljedice za Republiku Hrvatsku, da se osnuje posebno državno odvjetništvo koje bi bilo nadležno za postupanje i zastupanje Republike Hrvatske pred sudovima Europske unije, u arbitražama i pred stranim sudovima, mislim da bi se sada provođenjem samih organizacijskih mjera unutar Državnog odvjetništva Republike Hrvatske moglo osigurati kvalitetno obavljanje ovih poslova. Jedan od načina za učinkovito i kvalitetno rješavanje ovog pitanja vidim u formiranju posebnog odsjeka unutar Građansko-upravnog odjela koji bi se isključivo bavio tom problematikom ili pak samo određivanjem određenog broja zamjenika tog odjela godišnjim rasporedom poslova.

6. URED GLAVNOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

6.1 U Uredu Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske obavljaju se poslovi državnoodvjetničke uprave, poslovi međunarodne pravne pomoći i suradnje, poslovi praćenja europskih propisa i sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava, poslovi unutarnjeg nadzora i poslovi protokola za potrebe Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

S tim u vezi u Uredu Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske ustrojeni se Odsjek za unutarnji nadzor i Odsjek za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju.

Odsjek za unutarnji nadzor provodi nadzor nad radom državnih odvjetništava, pregledava cjelokupni rad državnih odvjetništava, vođenje mjesečne i godišnje statistike i skrbi o stručnom usavršavanju državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika te službenika i namještenika.

Imajući u vidu hijerarhijski ustroj državnog odvjetništva, namjera mi je intenzivirati sustav redovite kontrole podređenih državnih odvjetništava te osiguranja da nadležna županijska državna odvjetništva redovito nadziru općinska državna odvjetništva na svom području. To je potrebno radi postizanja jedinstvenog načina rada u državnoodvjetničkom postupanju i donošenju odluka te veće kohezije između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, županijskih i općinskih državnih odvjetništava.

6.2 Zadaća Odsjeka za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju je da organizira i usmjerava međunarodnu suradnju državnog odvjetništva, pruža međunarodnu pravnu pomoć i suradnju sa zemljama članicama Europske unije,

sudjeluje u radu međunarodnih i regionalnih organizacija kojih je Republika Hrvatska član ili s kojima državno odvjetništvo surađuje na temelju posebnog sporazuma te obavlja poslove praćenja europskih propisa i sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava relevantne za rad državnog odvjetništva.

Budući da je organizacija poslova praćenja europskih propisa i sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava uređena Poslovníkom državnog odvjetništva, smatram potrebnim, obzirom na važnost i značaj te sudske prakse na odluke hrvatskih sudova, poduzeti mjere radi aktivnijeg ispunjavanja propisanih obaveza kako bi se sudska praksa značajna za rad pojedinih odjela ili rad na konkretnim predmetima učinila redovitom i lako dostupnom, a osobe određene za praćenje te sudske prakse na svim razinama državnog odvjetništva bile proaktivnije.

6.3 Posebna pažnja bit će posvećena odnosu sa javnošću gdje ću inzistirati na proaktivnom pristupu te primjerenom i argumentiranom reagiranju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske na javno objavljene stavove u kojima se iznose netočne informacije o radu državnog odvjetništva, a sve s ciljem otklanjanja negativne percepcije i boljeg uvida javnosti u rad državnog odvjetništva. Dodatno će se provoditi edukacije glasnogovornika nižih državnih odvjetništva o stjecanju vještina komunikacije sa medijima.

Zagreb, 27. prosinca 2023.

Emilijo Kalabrić

